

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu

KARTA PRZEDMIOTU

1. Nazwa przedmiotu:	<i>Liternictwo z typografią</i>				
2. Kod przedmiotu:	03.9				
3. Okres ważności karty:	<i>ważna od roku akademickiego 2015/2016</i>				
4. Poziom kształcenia:	<i>Studia pierwszego stopnia</i>				
5. Forma studiów:	<i>Studia stacjonarne/niestacjonarne</i>				
6. Kierunek studiów:	<i>Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych</i>				
7. Profil kształcenia:	<i>ogólnoakademicki</i>				
8. Specjalność:	<i>Kreacja plastyczna z grafiką użytkową</i>				
9. Semestr:	<i>III</i>				
Jedn. prowadz. przedmiot:	<i>Instytut Studiów Edukacyjnych i Sztuki</i>				
11. Prowadzący przedmiot:	<i>dr hab. Kazimierz Frączek</i>				
12. Grupa przedmiotów:	<i>specjalnościowy</i>				
13. Status przedmiotu:	<i>do wyboru</i>				
14. Język prowadzenia zajęć:	<i>polski</i>				
15. Przedmioty wprowadzające oraz wymagania wstępne:					
Elementarne zainteresowanie grafiką komputerową i elementami grafiki projektowej, świadomość kreacji plastycznej, warsztat twórczy z zakresu wstępnego projektowania graficznego.					
16. Cel przedmiotu:					
Celem kształcenia jest przygotowanie studenta do podejmowania samodzielnych działań na polu sztuki użytkowej z uwzględnieniem układu typograficznego. Umiejętności rozmieszczenia litery, oraz występujące relacje między tekstem a innymi elementami graficznymi. Umiejętności kaligrafii (którego celem jest doskonalenie pisma odręcznego a także kształtowanie charakteru i cierpliwości). Zajęcia wprowadzają studenta w całość zagadnień związanych z systemem informacji wizualnej – układem typograficznym, edytorem obrazu, procesem przygotowania publikacji do druku. Szczególny nacisk w trakcie ćwiczeń położony jest na działania praktyczne, z którymi przyszły absolwent może mieć do czynienia w pracy zawodowej.					
17. Efekty kształcenia:					
Ozn.	Opis efektu kształcenia	Metody realizacji modułów kształcenia	Metody weryfikacji zakładanych efektów kształcenia	Forma prowadzenia zajęć	Odniesienie do efektów dla kierunku studiów

W1	Student posiada wiedzę związane z historią piśmiennictwa. Zna istotę litery i szuka jej semantyki w pierwotnym znaku, hieroglifie, ideogramie, czy fonetyce. Zna edytory obrazu, układy typograficzne oraz zna zasady projektowania graficznego z uwzględnieniem problematyki komunikacji medialnej, wyrażanej przez takie elementy, jak komunikacja, funkcja wyrazowa, semiotyka znaku, typologia symbolu.	-realizacje warsztatowe, -korekty indywidualne i grupowe, podczas oraz po zakończeniu zadania, -obserwacja, -dyskusja -przeгляд i selekcja prac, -wystawy	Przedstawienie i omówienia zestawu prac w formie wydruków cyfrowych, rysunkowych uwzględniających realizacje powstałe w czasie zajęć oraz wykonane w ramach pracy własnej. Weryfikacji i ocenie podlega także stopień wiedzy teoretycznej oraz umiejętność analizowania projektów i opisanie ich struktury formalnej.	-pracownia artystyczna -podstawową formą prowadzenia zajęć jest wykład multimedialny oraz praca w pracowni komputerowej. Wszystkie projekty (ćwiczenia, zadania) analizowane są pod względem artystycznym i technicznym na wszystkich etapach pracy.	W_01
W2	Student zna i rozumie historię piśmiennictwa (od kapituly rzymskiej do antyki). Posiada wiedzę związaną z krojami pisma. kompozycję w obszarze szerokiego pojęcia druku wydawniczego, kalendarz, książka, plakat. Zna budowę znaku jednoelementowego, jak i znaków wieloelementowych w budowie litery				W_02
W3	Zna podstawowe rodzaje pism (antykwa, pismo gotyckie, pisanki, ksenotymy) i potrafi wskazać ich wzajemne powiązania.				W_03
W4	Zna techniki i technologie stosowane w projektowaniu literatury i typografii.				W_04
W5	Jest świadomy związków realizacji pracy artystycznej w sztukach plastycznych z rozwojem użytkowanych technologii oraz ma pogłębioną wiedzę o aktualnym stanie rozwoju technologii stosowanych w pracowni artystycznej.				W_06
U1	Posiada umiejętności wybierania z otaczającej go rzeczywistości inspiracji, które pomagają w przygotowaniu projektów.	-realizacje warsztatowe, -korekty indywidualne i grupowe, podczas oraz po zakończeniu zadania, -obserwacja, -dyskusja -przeгляд i selekcja prac, -wystawy	Przedstawienie i omówienia zestawu prac w formie wydruków cyfrowych, rysunkowych uwzględniających realizacje powstałe w czasie zajęć oraz wykonane w ramach pracy własnej. Weryfikacji i ocenie podlega także stopień	-pracownia artystyczna -podstawową formą prowadzenia zajęć jest wykład oraz praca w pracowni komputerowej. Wszystkie projekty (ćwiczenia, zadania) analizowane są pod względem artystycznym i	K_U01
U2	Posiada elementarne umiejętności w procesie tworzenia układu literniczego .				K_U02
U3	Świadomie posługuje się w pełnym zakresie nabytych w trakcie studiów umiejętności narzędziami warsztatu artystycznego oraz właściwymi technikami i technologiami do realizacji prac artystycznych w poznanych mediach sztuk plastycznych.				K_U03

U4	Student posiadał elementarne umiejętności manualne w budowie litery oraz umiejętność korzystania z programów graficznych wykorzystując typografię niezbędnych w procesie tworzenia elementów literniczych i typograficznych oraz graficznych elementów i systemów informacji.				K_U04
U5	Student potrafi wybierać oraz eksperymentować w technikach typograficznych oraz nowatorsko dobrać i łączyć narzędzia i materiały niezbędne do wykonywanych zadań i koncepcji graficznych.				K_U06
U6	Student potrafi w sposób precyzyjny i spójny wypowiadać się w mowie i na piśmie na temat typografii odnosząc się do poznanych koncepcji sztuki, z wykorzystaniem rozmaitych źródeł informacji.				K_U08
U7	Student posiadał kwalifikacje niezbędne w przyszłej pracy zawodowej, szczególnie w obszarze zagadnień związanych z edytorami obrazu, układem typograficznym i procesem przygotowującym publikację do druku.				K_U10
Ks1	Student rozumie potrzebę się uczenia przez całe życie oraz kształtowanie swoich umiejętności plastycznych.	-realizacje warsztatowe, -korekty indywidualne i grupowe, podczas oraz po zakończeniu zadania,	Przedstawienie i omówienia zestawu prac w formie wydruków cyfrowych, rysunkowych uwzględniających realizacje powstałe w czasie zajęć oraz wykonane w ramach	-pracownia artystyczna -podstawową formą prowadzenia zajęć jest wykład oraz praca w pracowni komputerowej -wszystkie projekty (ćwiczenia,	K_Ks01
Ks2	Student uczestnicząc w wydarzeniach prezentujących działalność artystyczną wykładowców oraz studentów Instytutu adaptuje się do nowych i zmieniających okoliczności oraz umiejętności kontrolowania własnych zachowań i przeciwdziałania lękom i stresom, jak również sprostania warunkom związanym z publicznymi występami.	-obserwacja, -dyskusja -przegląd i selekcja prac,			K_Ks06

Ks3	Samodzielnie przygotowując prezentacje swoich prac, posiada umiejętność samooceny w trakcie omawiania poszczególnych ćwiczeń.				K_Ks07
-----	---	--	--	--	--------

18. Formy i wymiar zajęć:	Stacjonarne		Niestacjonarne	
	Pracownia artystyczna:	75 h	Pracownia artystyczna:	75 h

19. Treści kształcenia:

Student poznaje podstawowe wiadomości z zakresu historii pisma i typografii. Poprzez ćwiczenia praktyczne uczy się stosowania litery w projektowaniu graficznym: anatomia pisma konstrukcja i funkcja litery łacińskiej, rodzaje krojów pisma i ich cechy estetyczne oddziaływanie, właściwości, czytelność, znaczenie i zastosowanie. Odstępy między literami. Uczy się umiejętnego organizowania przestrzeni w typografii. Odstępy między słowami. Wyznaczanie granic czytelności układów liter niczych. Tekst, słowo jako obraz.

Student zapoznaje się z historią piśmiennictwa – pismo piktograficzne, pismo ideograficzne. Analizuje poprzez ćwiczenia praktyczne konstrukcje litery jedno i dwuelementowej. Przygotowuje zestaw projektów uwzględniający poniższe pojęcia.

Manual – książka podręczna; notatnik, brulion lub inny ręcznie wykonany znak, lub fragment tekstu ozdobnego który byłby kopią lub stylistyczną interpretacją przykładowej egzemplifikacji techniki liter niczej. Akant, arabeska, banderola, Bordiura, floratura, maskaron, meander. Ideogram wyrazowy – na bazie wyrazu dokonać wizualizacji liter niczej wykorzystując typ i charakter słowa nadając mu plastyczny wygląd poprzez dobór i modyfikacje odpowiedniego fontu.

Reklama Litery – ćwiczenie wprowadzające studenta w istotę litery, szukając jej semantyki w pierwotnym znaku, hieroglifie, ideogramie, czy fonetyce. Każdy student wybiera jedną literę alfabetu.

Student w procesie kształcenia adoptuje umiejętności i predyspozycje w przyszłej pracy zawodowej szczególnie w obszarze zagadnień związanych z edytorami obrazu, układem typograficznym, procesem przygotowawczym publikacji do druku. Zapoznanie studenta z praktycznym wykorzystaniem komputera oraz jego zasobów, programów edytorskich i graficznych jako narzędzia w procesie tworzenia elementów liter niczych i typograficznych oraz graficznych elementów i systemów informacji. W trakcie ćwiczeń wykorzystuje i syntetyzuje różnorodne doświadczenia z dziedzin pokrewnych, malarskich, rysunkowych, komputerowych i fotograficznych. Potrafi dobrać odpowiednie formy wyrazu artystycznego. Wykonuje prace autorskie poza zajęciami obowiązkowymi. Uczy się samooceny i konstruktywnej krytyki w trakcie omawiania poszczególnych ćwiczeń. Uczestniczy w wydarzeniach prezentujących działalność artystyczną wykładowców oraz studentów instytutu.

Szczegółowy program zajęć

Tematyka zajęć - ćwiczenia

1.

Zagadnienia

Liternictwo – pozawerbalny i nie związany z gestykulacją sposób porozumiewania się.

a. Historia piśmiennictwa, podstawowe wiadomości z zakresu historii pisma i typografii.

- b. Systematyka i anatomia pisma; antykwy, pisma gotyckie, pisanki, ksenotypy.
- c. Zasada projektowania liter. Odstępy między literami. Umiejętne organizowanie przestrzeni w typografii.
- d. Konstrukcja litery w oparciu o kapitalę rzymską; pismo dwuelementowe. Odstępy między słowami.

Liczba godzin: ST: 4/ NST: 4

2.

Konstrukcja litery dwuelementowej. Ćwiczenie Kaligraficzne

Pamiętając o zachowaniu właściwych proporcji liter oraz ich starannym rozmieszczeniu, a także odpowiednim zastosowaniu marginesów wykonać ćwiczenie z użyciem litery dwuelementowej, w oparciu o dowolny tekst łaciński (sentencja). Narzędzie – ścięty patyk
Format arkusza – A3 (pion lub poziomy), kompozycja centralna. Wielkość litery – 20 mm.

Liczba godzin: ST: 17/ NST: 17

3.

a. **Manual** – książka podręczna; notatnik, brulion lub inny ręcznie wykonany znak, lub fragment tekstu ozdobnego który byłby kopią lub stylistyczną interpretacją przykładowej egzemplifikacji techniki literniczej. Akant, arabeska, banderola, bordiura, floratura, maskaron, meander.

b. **Inicjały, Monogramy** – znak powstały z ozdobnego powiązania dwu lub kilku liter, początkowe litery imienia i nazwiska jako najprostszy sposób indywidualnej wypowiedzi. Kształt, wielkość liter dowolna. Można użyć majuskuły, minuskuły, litery prostej i pochylej. Litery mogą nachodzić na siebie, można zastosować lustrzane odbicie.

Kształt, wielkość oraz technikę ustalana jest przez studenta.

Format: 11x11cm, passe partout: format 30x30 cm

c. **Ideogram wyrazowy** – na bazie wyrazu dokonać wizualizacji literniczej wykorzystując typ i charakter słowa nadając mu plastyczny wygląd poprzez dobór i modyfikacje odpowiedniego fontu.

Format wydruku: A3

d. **Winieta** – pasek tytułowy czasopisma lub gazety, jego logo.

Winieta zawiera w sobie zazwyczaj tytuł pisma, hasło przewodnie, numer, datę, cenę. Należy zaproponować winieta istniejącego już na rynku, lub hipotetycznego periodyku, uwzględniając hasło przewodnie, krój pisma, grafikę.

Format wydruku: A3

Ćwiczenia a. **Manual**, b. **Inicjały**, c. **Ideogram wyrazowy**, d. **Winieta** – ćwiczenia do wyboru.

Liczba godzin: ST: 12/ NST: 12

4.

Reklama Litery, strona kalendarza – ćwiczenie wprowadzające studenta w studia nad istotę litery, jej wzorów

w świecie rzeczywistym. Pojęcia ready made, czy pareidolia: litera będąca kluczem do reklamy wybranego miesiąca

z uwzględnieniem odpowiednio ułożonego kalendarium.

Format wydruku: A3

Liczba godzin: ST: 12/ NST: 12

Łączna liczba godzin:

ST: 45/ NST: 45

20. Egzamin:

Nie

21. Literatura podstawowa:

Felici J., *Kompletny przewodnik po typografii : zasady doskonałego składania tekstu*, przekł. M. Kotwicki, P. Bilda, Gdańsk 2006.

Zachrisson B., *Studia nad czytelnością druku*, tł. K. Chocianowicz, J. Hyc, Warszawa 1970.

Bringhurst R., *Elementarz stylu w typografii*, przekł. D. Dziewońska, Kraków 2007.

Tomaszewski A., *Leksykon pism drukarskich*, Warszawa 1996.

Wojeński J., *Technika Liternictwa*, Warszawa 1955.

Chwałowski R., *Typografia typowej książki*, Gliwice 2002.

Morant de H., *Historia Sztuki Zdobniczej*, Warszawa 1981.

Stefan B., *Liternictwo*, Warszawa 1978.
 Goślicki J., *Sztuka Reklamy*, Kraków 1994.
 Szanto T., *Pismo i Styl*, Wrocław 1986.
 Newark Q., *Design i grafika dzisiaj*, tłum.? Warszawa 2006.
 Maeda J., *Design by numbers foreword by Paola Antonelli*, Massachusetts 1999. (dostępny w: Biblioteka PWSZ)
Design for profit. LOGOS Letterheads Business Cards, b.m. 2003.
 Carter D., Carter D., *Big book of logos*, New York 2000.(dostępny w: Biblioteka PWSZ)
 Twemlow A., *Czemu służy grafika użytkowa?*, Paulina i K. Broma, Warszawa 2006. (dostępny w: Biblioteka PWSZ)
 Gdowicz W., „Kaligrafia”, Pismo dla drugiej klasy PLSP Katowice numery 1-11 Katowice 1998/1999.

21. Literatura uzupełniająca:

Arnheim R., *Sztuka i percepcja wzrokowa*, tłum. J. Mach., Warszawa 1978.
 Strzemiński W., *Teoria widzenia*, Kraków 1974.
 Read H., *O pochodzeniu formy w sztuce*, Warszawa 1973.
 Read H., *Sens Sztuki*, Warszawa 1964.
 Oseka A., *Spojrzenie na sztukę*, Warszawa 1990.

Czasopisma:

Kwartalnik, *ARTLUK czasopismo o sztuce*, Wydawca: Związek Polskich Artystów Plastyków ZG ZPAP, Warszawa
 Magazyn, *ART EON, magazyn o sztuce*, Wydawca: Dom Wydawniczy „Kruszona” Sp. z o.o., Poznań
 Biuletyn Fotograficzny, *ŚWIAT OBRAZU*, Wydawca: KAF B. Słota Sp. Komandytowa, Kraków
 Kwartalnik, *EXIT nowa sztuka w Polsce*, Wydawnictwo Exit Warszawa
 Magazine *GRAPHIS*, Public house: Scheufeln Horth America. Inc. USA
 Magazine *NOVUM, World of Graphic Design*, Public house: Verlag GmbH, Munchen
 Kwartalnik Ogólnopolski, *Sztuka Sakralna*, Sztuka Sakralna – Wydawnictwo, Kraków

23. Nakład pracy studenta potrzebny do osiągnięcia efektów kształcenia:

Lp.	Forma zajęć	STACJONARNE Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta	NIESTACJONARNE Liczba godzin kontaktowych / pracy studenta
1	Wykład	-/	/
2	Ćwiczenia	-/	/
3	Inne: Konsultacje Pracownia artystyczna Plener	30/0 45/45	30/0 45/45
	Suma godzin	75/45	75/45

24. Suma wszystkich godzin:	ST	NST	25. Liczba punktów ECTS:	4
	120	120		

26. Uwagi:

Zatwierdzono:

.....
 (data i podpis)

.....
 (data i podpis)